

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII.
Stev. 244

TELEFON 25 — 67

POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, četrtek 27. oktobra 1938

NAROCNINA NA MESEC:
Projeman v upravi ali po pošti 10.- din,
dostavljen na dom 12.- din, tujina 25.- din

Cena
1.— din

Pričetek akcije za kolonije

Nemčija bo pričela akcijo za vrnitev kolonij — Vrniti se mora vse, kar je bilo nemško — Lastniki bivših nemških kolonij se posvetujejo — Chamberlain v načelu za vrnitev — Misija južnoafriškega ministra Pirowa

BERLIN, 27. oktobra. Po priključitvi Avstrije in Sudetov, s čimer je za- doščeno nemškim teritorialnim zahtevam Avstrije in Sudetov, s čimer je za- krajšem času akcije za vrnitev kolonij, ki so ji bile odvzete z mirovno konfe- renco v Versaillesu. V kakšni obliki se bo ta akcija uveljavila, za enkrat še ni določeno, vendar bo to odvisno tudi od zadevnega sporazuma z Italijo, ki bo nemške zahteve v celoti podpirala. V tem oziru se pripisuje tu velik pomen tudi sedanjemu potovanju von Ribbentropa v Rim. Nemški tisk že uvaja nemško ko- lonialno akcijo s članki in razpravami o tem vprašanju. Iz pisanja listov je mo- goče spoznati, da bo zahtevala Nemčija vrnitev vseh bivših kolonij brez izjeme, komu so bile pridružene. Zelo značilno je v tem oziru pisanje lista »Diplomati- sche und politische Korrespondenz«, ki pravi med drugim: Komu je bila nem- ška posest izročena, za nas ni važno in nas tudi ne zanima, ako menijo sedanjí gosposdarji, da so jim te nemške kolonije koristne in bi jih le težko pogrešali, ako bi jih morali vrniti. Kolonije so nemška pravna last in se morajo Nemčiji v ce- loti vrniti.

POGAJANJA MED PRIZADETIMI

LONDON, 27. oktobra. Politika pomir-jenja Evrope po tukajšnjem mnenju ne more doseči trajnega uspeha, ako se ne ugodi zahtevi nemške vlade po vrnitvi kolonij, ki so ji bile po svetovni vojni odvzete. Po tu dobljenih informacijah so se med vladami Velike Britanije, Fran- cije, Belgije in Portugalske že pričela posvetovanja glede izdelave skupnega načrta, po katerem naj bi se rešilo vpra- šanje vrnitve bivših nemških kolonij. Pri teh posvetovanjih gre v glavnem za to, da bi se določilo v Afriki večje kolonial- no področje, ki bi se odstopilo Nemčiji, da bi se na ta način zadovoljilo njenim

kolonialnim zahtevam. Kot pogoj za to pa bi se zahtevalo od Nemčije sodelo- vanje pri sporazumnem utrjevanju sve- tovnega miru in svetovnega gospodar- stva.

STVARNE IN FORMALNE TEŽKOČE

Ta pogajanja med Anglijo, Francijo, Belgijo in Portugalsko so že precej na- predovala, obstajajo pa še razne terito- rialne in formalne težkoče. Predvsem Anglija ne bi hotela izgubiti Tanganjike, ker bi bila s tem zveza med njeno se- verno in južnoafriško kolonialno posestjo v sredi pretrgana. Nadaljnje težkoče ob- stajajo v tem, da so bile nekatere bivše nemške kolonije pridružene dominionom

v Južni Afriki in Avstraliji, ki se branijo, da bi jih vrnil. Velike važnosti bo za- radi tega akcija južnoafriškega vojnega ministra Oswalda Pirowa, ki je včeraj prispel v Lizbono ter stopil v stik s por- tugalsko vlado. Kakor se zatrjuje, bo Pi- row odpotoval v tej misli tudi v Nem- čijo.

MISIJA MINISTRA PIROWA

LONDON, 27. oktobra. Avala. Kakor poroča diplomatski poročevalec »Daily Mail«, je razpravljala angleška vlada včeraj prvič o vprašanju vrnitve nem- škých kolonij. Ministrski predsednik Cham- berlain je v svojem govoru opozoril na pomen tega vprašanja za pomiritev sve- ta. Vse zanimanje pa je v tem oziru po- svečeno sedaj prihodu južnoafriškega vojnega ministra Pirowa, ki bo odpoto- val najbrže v Berchtesgaden, da se s Hitlerjem osebno pogovori o vprašanju vrnitve bivših nemških kolonij v Afriki Nemčiji. Po dokončani misliji ministra Pi- rowa bo pričela Anglija nadaljnja pogaj- janja s Francijo in ostalimi prizadetimi državami. Vse kaže, da je treba v krat- kem pričakovati močno zblížanje med Londonom in Berlinom. Berlinski posl- anik sir Henderson, ki se mudi že več tednov v Londonu, je informiral Cham- berlaina izčrpno o metodah nemške po- litike, kakor tudi o prizadevanjih za nemško-angleško zblížanje.

Razsodile bodo velesile

ČESKOSLOVAŠKA ODKLONILA MADŽARŠKE ZAHTEVE IN PRISTALA NA ARBITRAŽO — BRODI V PROTEST Odstopil — Madžari tudi s tem niso zadovoljni

PRAGA, 27. oktobra. Češkoslovaška vlada je včeraj izročila madžarskemu poslaniku v Pragi odgovor na madžar- sko ultimativno noto, ki je bil s posebnim kurirjem odposlan v Budimpešto. Po za- nesljivih informacijah se je praška vlada postavila na stališče monakovskega skle- pa, da gre le za reševanje vprašanja ma- džarske manjšine. Vsa druga etnična vprašanja se morajo izločiti iz pogajanj. Češkoslovaška vlada pristaja na pred- log, da se izroči vsa zadeva v rabsodbo Nemčiji in Italiji. Obe državi lahko pri- tegneta k rabsodbi še druge države. V primeru pa, da se pritegne Poljska, za- hteva ČSR s svoje strani tudi pritegnit- ev Romunije. To rabsodbiše naj določi čas sestanka in reši vsa s tem v zvezi stoeča tehnična vprašanja. Plebiscit v slovaških in rusinskih krajih ČSR odkla- nja. Končno predlaga ČSR ustanovitev posebne mešane češkoslovaško-madžar- ske vojaške komisije zaradi priprav za odstopitev ozemlja.

PRAGA, 27. oktobra. Predsednik ru- sinske vlade Brodi se s sklepi centralne

vlade ni solidariziral in je odstopil. Novi ministrski predsednik je postal monsi- gnor Voločin. V Užhorodu so bile sno- či velike manifestacije za novega min- istrskega predsednika.

BUDIMPEŠTA, 27. okt. (Avala). Mad- žarski telegrafski dopisniški urad poroča: Kakor je zvedel diplomatski uradnik MTI, je nota, ki jo je izročila včeraj v Pragi madžarskem poslaniku grofu Wettsteinu češkoslovaška vlada, nov dokaz za na- strojenje, ki vlada v Pragi. Praga še ved- no noče priznati nujnosti zadovoljive re- šitve potom plebiscita, čeprav je bila to podlaga za monakovski sporazum. Naj- novejša madžarska spomenica v Pragi ni bila sprejeta z onim razumevanjem, ki ga je pričakovalo miroljubno javno mnenje sveta od češkoslovaške. Pravilen je v č- ški poslanici samo oni del, ki govori o nujnosti nagle ureditve vsega kompleksa vprašanj. Nota sama pa sicer ničesar ne doprinese v tej smeri, ker odklanja plebi- scit in hoče v predlaganem rabsodbišču tudi državo, ki ni velesila, t. j. Rumunijo.

sme dobiti več kakor ji po narodnostnem načelu pripada. Vsaka drugačna rešitev bi ustvarjala za bodočnost nove spore. Nemčija nasprotuje poljsko-madžarskim zahtevam po skupni meji. Ribbentrop bo natanko obrazložil, zakaj se Nemčija te- mu upira. Skušal bo doseči v tem vpra- šanju sporazum z Italijo na ta način, da bo Nemčija podprla Italijo v drugih vpra- šanjih, najbrže predvsem v španskem.

Kot druga važna točka Ribbentrop-ove misije v Rimu se navaja vprašanje kolonij, da se doseže popolna soglasnost osi Rim-Berlin glede nemških kolonial- nih zahtev in glede postopka. Nemčija bi rada dosegla popoln sporazum z Italijo še preden se uveljavi italijansko-angle- ški velikonočni sporazum. Dalje pridejo na vrsto vsa vprašanja odnošaje v Nem- čije in Italije do Anglije in Francije, zla- sti glede oboroževanja slednjih dveh. Govorilo se bo prav tako tudi o nadalj- njem boju proti komunizmu in vseh osta- lih vprašanjih, ki so v zvezi z japonsko zmago nad Kitajsko.

Razen tega je treba razčistiti razne probleme političnih in gospodarskih in- teresnih sfer Nemčije ter Italije v Ev- ropi, zlasti v Podonavju in na Balkanu. Verjetno je, da se bo sprožilo tudi vpra- šanje nemške svobodne luke v Trstu ali Genovi.

Tudi na Tješinskem ne bo plebiscita

BERLIN, 27. oktobra. Pogajanja med Prago in Varšavo zaradi razmejitve v po- rečju Olse (Tješinsko) potekajo v ugod- nem ozračju. V Varšavi pričakujejo, da ne bo v porečju Olse nikjer potreben ple- biscit, ker bo nova razmejitve sporazum- no in prijateljsko določena.

REKONSTRUKCIJA ANGLEŠKE VLADE?

LONDON, 27. okt. Kralj je sprejel Chamberlaina, ki mu je verjetno predložil listo novih ministrov.

Zapiski

Japonsko izzivanje

Kako zelo je škodovala britanskemu prestižu Chamberlainova politika popustli- vosti, nazorno prikazuje uvodni članek velikega japonskega dnevnika »Yomiuri Šimbun«. Ta, po svoji neverjetni izzival- nosti zanimivi članek napada stališče ja- ponskih zmernejših politikov, ki se trudijo za angleško-japonski kompromis. To sta- lišče, meni člankar, tvega pokvariti uspe- he najnovjših zmag, ki so stale tisoče ja- ponskih vojakov. Japonska vojska in mornarica sta najmočnejši na svetu, an- gleška vojska pa je sicer zmožna ustra- hovati male narode, ne pa velikega ja- ponskega.

Razdelitev nadprodukcije

Ameriški senator Lee je izjavil po svo- jem razgovoru z Rooseveltom, da je pre- zident za mednarodno pogodbo o razde- litvi viška agrarnih produktov. Roosevelt sodi, da se bo poljedelski položaj Zedin- jenih držav poboljšal s strogo kontrolo produkcije, tako da bodo farmerjem pre- ostale velike količine, določene za izvoz, ki bi ga bilo treba izzvati na osnovi po- godbe med državami, tako industrijskimi kakor agrarnimi.

Stalin dobi nov naslov

Po poročilih iz Pariza bo dobil Josip Stalin, sovjetski diktator, nov naslov, ki bo »primernejši« in bo dal vsakomur ve- deti, da je Stalin najvišja oseba v SSSR. Dali mu bodo uradni naslov »Veliki rdeči vodja«. Predlog je bil po poročilih sprejet v Rusiji s čudnimi občutki. Stalin pa je baje za ta nov naslov navdušen. Istočas- no poročajo, da se bodo na vodilnih rus- kich mestih izvedle velike spremembe. Šef GPU Ježov bo odstopil in prevzel tajni- štvó komunistične stranke. Na njegovo mesto bo imenovan Stalinov rojak Beria, ki je doslej zavzemal v sovjetski politiki povsem neznan položaj.

Mobilizacija angleške industrije

Iz Londona poročajo, da se zavzemajo vodilni krogi za ustanovitev nabavljalne- ga ministrstva, ki naj bi bilo odgovorno za to, da bi se zagotovilo izvrševanje na- ročil v najkrajšem času, ki je mogoče. Tu so mišljena predvsem naročila raznih ustanov ministrstva narodne obrambe. Če bo ta predlog sprejet, kar je verjetno, bi to pomenilo delno mobilizacijo industrije v interesu zagotovitve prednostnega pra- va za naročila departementov za narodno obrambo. Značilno je, da se temu neme- nu upira ministrski predsednik Chamber- lain.

Kdaj bo Evropa dobila svojo končno obliko?

Bila bi fantazija, če bi po Monakovem os Berlin-Rim demobilizirala; Evropa do- slej še ni resnično spremenjena. (V. Gay- da v »Voce d' Italia«.)

Naše nove bojne ladje

»Daily Telegraph« poroča, da bo naša vlada v kratkem naročila v Nemčiji 8 velikih rušilcev. Vrednost naročila cení- jo Angleži na 2,600.000 funtov (čez pol milijarde din). Angleški list piše, da je to hud udarec za francoske ladjedelnice, ki so si hotele osigurati vsa bodoča na- ročila Jugoslavije. Francozi so tudi vlo- žili, po informacijah londonskega »Tele- grapha«, veliko kapitala v splitske ladje- delnice, kjer gradijo zdaj 2 rušilca. Izgu- ba naročila 8 rušilcev, pravijo francoski zainteresirani krogi, gre predvsem na račun predolgega roka, ki so ga franco- ske ladjedelnice zaradi 40 urnega delav- nika stavile. Danes še Francija zelo za- ostaja z nabavkami novih ladij.

Namen Ribbentropove poti

NA PROGRAMU JE MADŽARŠKO-ČESKOSLOVAŠKI SPOR, VPRAŠANJE KOLONIJ, OBOROŽEVANJA, KOMUNIZMA IN VSEH DRUGIH AKTUALNIH VPRAŠANJ

RIM, 27. oktobra. Nemški zunanji mi- nister von Ribbentrop, ki je sinoči odpotoval iz Nemčije v Italijo, bo prispel v Rim danes, kjer ga bo sprejel italijan- ski zunanji minister prof Ciano. Koli- ko časa bo von Ribbentrop ostal v Ri- mu, še ni znano, ker bo to odvisno od

poteka razgovorov. O namenu tega obiska se je izvedelo sledeče: Ribbentrop prihaja v prvi vrsti zaradi dokončnega sporazuma med Nemčijo in Italijo glede ureditve mejnega spora med Madžarsko in ČSR. Nemčija stoji v tem oziru slej ko prej na stališču, da Madžarska ne

Maribor, 27. oktobra.

Slovenski politični program mora razen smernic za ureditev odnosov do Hrvatov in Srbov vsebovati tudi smernice za delo med Slovenci samimi.

Zivimo v enako usodnih časih, kakor pred 20-imi leti, potrebna je torej enaka strnjnost vseh slovenskih političnih skupin, ki stoje na principu slovenske narodne individualnosti, kakor tedaj. Za trdno osnovo pa ji more slediti le program, ki posega in predvideva ureditev vseh slovenskih problemov, ki so v bistvu problem slovenskega kmeta in delavca, meščana in intelektualca.

Neslovenska politika bivših tradicionalnih slovenskih političnih strank je večino slovenskih problemov zanemarila ali jih pa reševala le v kolikor so bili v skladu z njihovimi strankarskimi interesi. Zato so ostali nerešeni, ali pa samo polovično rešeni. Posledica je pa bila vsestranski zastoj v razvoju slovenskega gospodarstva, prosvete in zdravstva ter naravnost niza-dovanje v socialnih razmerah širokih ljudskih plasti, zlasti na deželi.

Temu moremo odpomoči le, če se slovenske politične skupine res enkrat združijo. Potreben je slovenski politični program, ki bo vezal vse slovenske skupine pri skupnem delu za dvig in nadaljnji uspešni razvoj slovenskega naroda. Zastopati ga bodo morale zlasti v jugoslovanskem parlamentu vse slovenske skupine odločno in brezkompromisno. Glavne točke tega slovenskega programa vsiljujejo razmere, v katerih živimo, same.

Potrebna je predvsem nujna pomoč slovenskemu podeželju in to posebej malim in srednjim kmetom z znižanjem davčnih bremen, priznanjem in dajanjem cenjenih kreditov za poljedelstvo, obnovo kreditne mreže našega zadružništva, razširjenega še s posebnim zavarovanjem zoper uime (točo, požare, poplave itd.); poljskim delavcem z razširjenjem socialne zakonodaje in bolniškega zavarovanja tudi nanje, z ureditvijo minimalnih mezd tudi v poljedelstvu; kajzarjem z dokončno izvedbo agrarne reforme v Sloveniji, s čimer bi število slovenskega podeželskega proletariata znatno padlo.

Treba je zajamčiti svoboden razvoj industriji v Sloveniji, pustiti prosto pot ustanavljanju novih gran, za katere so dani pogoji v Sloveniji; možnost industrijskega razvoja zlasti povečati s pospešeno elektrifikacijo dežele in z ureditvijo vodnih sil, nuditi slovenski industriji iste subvencije, kakor na jugu države in jo zaščititi pred konkurencio iz le-teh krajev z uvedbo takih minimalnih mezd na področju cele države, ki bodo povsod odgovarjale vsaj resničnemu eksistenčnemu minimumu.

Za naše delavce je treba spopolniti vse veje socialnega zavarovanja in ga razširiti na vse, ki so iz njega še izvzeti; dalje izpopolniti socialno zakonodajo, določiti minimalne mezde, ki odgovarjajo vsaj eksistenčnemu minimumu v Sloveniji; priznati delavstvu sindikalno in koalicijsko svobodo v celoti in v ničemer ovirati njihovega kulturnega, gospodarskega in političnega razvoja. Slovenske obrtnike je podpreti z cenjenimi krediti, davčnimi olajšavami in drugimi zaščitnimi merami pred konkurencio veleindustrije.

Ta program je dopolniti s postavko za izpopolnitev vseh vrst šolstva v Sloveniji, od otvoritve vseh potrebnih ljudskoškolskih razredov do popolne univerze v Ljubljani, od postavitve vseh potrebnih šolskih poslopij na deželi do vseh potrebnih zgradb za popolno slovensko univerzo. Dalje s postavko za izpopolnitev in obnovitev zdravstvenih ustanov v Sloveniji od manjših bolnic po deželi in mestih do moderne klinike v Ljubljani kot univerzitetnem mestu.

Posebna skrb gre problemom obmejnih krajev, kjer je treba zidati najlepše in najpopolnejše šole, dati posojilnicam največ kreditov na razpolago, kmetom in ostalemu produktivnemu prebivalstvu nuditi in staviti na razpolago vse, kar jim je potrebno za zadovoljno življenje in prospeh, tako, da vsaj ti kraji v ničemer več ne bodo zaostajali za zamejstvom.

Za vse to pa je potrebno, da se združijo vse slovenske zavedne skupine in se upostavi sloga kakor l. 1918. Premagati je treba ozke strankarske interese in se podvreči višjim narodnim koristim. Vo-

Zmagoslavje na Japonskem

JAPONSKE ČETE PRODIRAJO DALJE NA ZAHOD IN JUGOVZHOD. ODRE-ZANE ČANGKAJSKOVE ČETE. JAPON SKA GOSPODARICA VSE VZHODNE AZIJE.

SANGHAJ, 27. oktobra. Japonske čete so včeraj zasedle tudi Vučang in s tem zaključile okupacijo Hankova in njegovega področja. Naglo prodirajočim motoriziranim oddelkom japonskih čet se je posrečilo prehiteti umikajočo se kitajsko vojsko in odrezati njene zadnje dele od sprednjih. Japonci so presekali pot okoli 250.000 vojakom Čangkajškove vojske. Japonci upajo, da se jim bo posrečilo te čete polnoma obkoliti, premagati in zajeti. Prodiranje do dolčene črte na severozahodu od Hankova se nadaljuje. Prav tako napreduje zelo naglo prodiranje japonskih čet od Hankova vzdolž železnice

v južnovzhodni smeri proti Kantonu. TOKIO, 27. oktobra. Vse glavno mesto je spremenjeno v en sam veselčni prostor v proslavo padca Kantona in Hankova. Japonske javnosti se je polastilo razpoloženje pijanega zmagoslavja. Vse je prepričano, da bo Japonska vladala odslej nad vso vzhodno Azijo.

HONGKONG, 27. oktobra. Japonci so polnoma zasedli Hankov. Zavzeli so tudi bivšo nemško in rusko koncesijo. Tokijski listi že prinašajo vesti, da bo Čang-kajškova kitajska vlada v Čungkingu odstopila.

Nemci o čeških utrdbah

S KAKŠNIMI SILAMI SO NEMCI ZASEDLI SUDETSKO OZEMLJE — ČEŠKE UTRDBE NE BI BILE VZDRŽALE NEMŠKEGA PRITISKA

BERLIN, 27. oktobra. Nemški listi objavljajo izjave, ki sta jih dala šef tiskovnega oddelka major von Wedel in šef brezžične službe nemške vojske von Fritsch o zasedbi nemškega sudetskega ozemlja. Major von Wedel je dejal, da je sodelovalo pri zasedbi omenjenega ozemlja 10 armadnih zborov s 30 divizijami. Vsaj polovica te vojske je bila motorizirana. Razen tega je sodelovalo pri zasedbi 500 letal. Še mnogo več letal je pa bilo pripravljenih za primer potrebe. Prav tako je bilo v akciji več ti-

soč protiletalskih topov. Glede češkoslovaških obrambnih utrdb, ki so sedaj pripadle Nemčiji, je von Wedel dejal, da so bile zgrajene strokovnjaško in solidno, vendar se pa vsi nemški strokovnjaki strinjajo v tem, da vse te utrdb ne bilo še zadosti dovršene in popolne. Glavne postojanke sploh še niso bile zgrajene, druge so pa bile pre malo oborožene. Nemci bi bili v primeru vojne uporabili proti njim največje topove in tanke. To bi zadostovalo, da bi Nemci v najkrajšem času strli vse te utrdb.

Silno oboroževanje Amerike

ZDRUŽENE DRŽAVE BODO ZGRADILE 7000 NOVIH BOJNIH LETAL — BOJ-NA MOČ JE POTREBNA ZA URESNIČENJE MIROVNIH NAČEL

NEW YORK, 27. oktobra. Havas poročila: »New York Herald Tribune« piše, da namerava vlada USA v kratkem predložiti v potrditev program, ki določa gradnjo 7000 novih bojnih letal. S tem hočejo postati USA najmočnejša vojna sila v zraku. To je potrdil tudi Roosevelt novinarjem, ki jim je med drugim dejal, da pripravlja vlada nov načrt za oborožitev v zraku. Lsit piše dalje: Na seji vlade, na kateri so razpravljali o reviziji državne obrambe, je priporočal zunanji mi-

nister Cordell Hull, da se morajo USA oborožiti do skrajne meje. Vlada ostane še dalje zagovornica politike miru in spoštovanja mednarodnih pogodb. Vojna naj se kot sredstvo za reševanje mednarodnih sporov izloči. Toda načela je mogoče braniti samo, ako je Amerika vojaško močna. Razen tega je oborožitev potrebna zato, da se bo mogoče upreti vsakim pretiranim zahtevam, naj bi prišle od koder koli.

Halifax-Roosevelt

LONDON, 27. oktobra. Včeraj zvečer je govoril angleški zunanji minister lord Halifax po radiu Američanom. Zahvalil se je prezidentu Rooseveltu za njegovo akcijo za mir. Omenil pa je tudi ostro kritiko ameriških listov, ki gre na račun angleške vlade. Dve uri pozneje je odgovoril Roosevelt in Angležem bolj jasno ameriško stališče glede zadnjih dogodkov. Dejal je, da ni dvoma, da si vse človeštvo želi miru. Ne more pa biti miru, če se zamenja vlada pravice z vlado nasilja. Dvanajst let se nismo oboroževali, zdaj pa se moramo, ker tako delajo vse druge države. Politične izpremembe naj se vršijo v miru in s polnim spoštovanjem svetosti pogodb. Vendar pa je treba znova začeti z razgovori za razorožitev.

Nacionalistična ofenziva ni uspela

LONDON, 27. oktobra. Nacionalistična ofenziva, ki se je pričela predvčeršnjim južno od Madrida, se je ponesrečila. Republikanske čete so v protinapadu osvojile vse prvi trenutek izgubljene položaje in prešle v napad na stare nacionalistične postojanke. To potrjuje tudi poročilo nacionalističnega generalnega štaba iz Burgosa, ki pravi, da so odbile včeraj nacionalistične čete na madridski fronti več republikanskih napadov in prizadejale sovražniku velike izgube. Na ostalih frontah po nacionalističnem poročilu ni bilo nobenih pomembnih dogodkov.

LLOYD GEORGE PROTI VLADI

LONDON, 27. oktobra. Lloyd George je včeraj zvečer govoril po radiu in ostro napadel politiko angleške vlade.

litve 11. decembra morajo biti manifestacija vseh zavednih Slovencev, da to hoče-mo.

Dejal je, da je za ceno časti dosegla mir. Češkoslovaško je primerjal s Kitajsko, Španijo in Abesinijo.

RAZBURJENJE V LITVI

KAUNAS, 27. okt. V vsej Litvi vlada veliko razburjenje zaradi novih nemških zahtev po Klajpedi. Klajpedski mestni svet, ki ga sestavljajo večinoma Nemci, je stavil litvanski vladi nove zahteve. Zahteva predvsem ukinjenje prekega sode, polno avtonomijo, policijo in izvršno oblast.

VISOKO ODLIKOVANJE PONCETA

BERLIN, 27. oktobra. V Rim premeščenu francoskemu poslaniku François-Poncetu je izročil zunanji minister von Ribbentrop pred odhodom Veliki zaslužni križ nemškega orla, s katerim ga je Hitler odlikoval. To je najvišje nemško odlikovanje, ki ga lahko dobi kak tujec. V Paris prispe François-Poncet jutri, v Rim pa odpotuje 3. ali 4. novembra.

TURČANSKY NA DUNAJU

PRAGA, 27. okt. (Avala) Slovaški minister za pravosodje Turčansky je včeraj popoldne prispel na Dunaj in imel vrsto pomenkov z merodajnimi osebnostmi glavnega mesta Vzhodne marke. Zvečer se je vrnil v Bratislavo.

Volivno gibanje

Čez deset dni računajo, da bodo že gotove državne kandidatne liste.

Koferenca delegatov SZO v Ljubljani. Sinoči je zasedala v Ljubljani konferenca delegatov Slovenske združene opozicije (SZO) za določanje sporazumnih kandidatur v vseh okrajih Slovenije. Dosežen je bil sporazum v načelu, za nekatere okraje so bile tudi že določene kandidature, a v ostalih okrajih bodo naknadno sklepale okrajne konference o osebni kandidaturi. V mariborskem volivnem krožju odpadejo na Kmetsko-delavsko giba-

nje dr. Kukovceve struje okraji Prevalje, Maribor levi breg (oba kandidata), Slovenjgradec in Dolnja Lendava. V Mariboru bo kandidiral dr. V. Kukovec, v D. Lendavi pisatelj Miško Kranjec, a o ostalih kandidaturah bodo sklepale okrajne konference. Do konca tega tedna bodo rešena še vsa ostala vprašanja v okviru SZO. Kakor smo izvedeli, bo JNS postavila na dr. Mačkovi listi poleg kandidatur ZSO samo paralelne kandidature.

Proti slepomišenju in zavijanju piše »Kmetski list«, glasilo senatorja in ministra v p. g. Puclja, v svojem volivnem uvodniku, češ: »Dajmo, spregovorimo odkrito besedo! Treba je odkritosti; kajti s slepomišenjem in zavijanjem ne pridemo nikamor in bi samo povečali zmedo duhov in pojmov.« Dalje piše »Kmetski list«, da mora vsak poslanec za dejanji izkazati, da je bil vreden narodnega zaupanja ter pravi: »Poslanski mandat ne sme biti resničnemu ljudskemu zastopniku cilj ali celo sredstvo za olajšanje materialnega položaja, temveč pot za dosego višjega cilja — ljudske blaginje. Ako sedaj pogledamo nazaj, se nam pokaže pestra, včasih temna, včasih zelo žalostna slika. Nočemo trditi, da bi ne bilo posameznikov, ki so imeli mnogo dobre volje, toda ostali so glas vpijočega v puščavi... Iz tega spoznanja se je rodila potreba po novih potih«. Končno piše »Kmetski list«:

»Zaradi najvišjih interesov naroda so šli naši možje in sklenili sporazum z dr. Mačkom. Je to sicer volivni sporazum, ki pa ima mnogo širše osnove in cilje«.

Nova izjava g. Petra Živkovića. Predsednik JNS je dal novo izjavo, v kateri pobija trditev g. Svetislava Popovića, da se je na seji političnega odbora JNS dne 15. t. m. izrekel proti predloženemu komunikeju glede volivne kooperacije JNS z Blokom sporazuma. Prav tako pobija njegovo izjavo, da je bil končni sklep o komunikeju 17. t. m. storjen ob njegovi ne-navzočnosti. G. Petar Živković našteva v svoji izjavi poimensko vseh deset članov, med njimi tudi gg. Demetrovića in Svetislava Popovića, ki so bili na seji dne 15. t. m. navzoči ter pravi, da oni najbolje vedo, ali je točna njegova izjava, ali pa izjava g. Svetislava Popovića. Nadalje odgovarja g. Petar Živković g. Juraju Demetroviću na njegovo odprto pismo v zagrebških »Jugoslovenskih novinah« ter pravi, da je g. Demetrović na seji političnega odbora JNS 15. t. m. glasoval za komunike brez vsakega pridržka. Popoldne istega dne pa je prišel g. Demetrović k njemu na stanovanje ter dejal, »da mu je težko, ker v življenju še ni imel podobnega primera in da je prisiljen preklicati svoj pristatek, ki ga je dal pri končnem glasovanju za komunike, ker je glasoval v razburjenem stanju in ni dovolj razmislil. Končno trdi g. Petar Živković, da je pristal na komunike šele potem, ko je bil soglasno sprejet tako od ožjega glavnega odbora, kakor tudi od političnega odbora, ker je stal na stališču, da mora biti tak sklep sprejet soglasno in brez preglasovanja. V glavnem odboru in političnem odboru je vprašal, če je kdo proti in ker ni bilo nikogar proti, je dal svoj pristatek. Njegova politična in osebna morala pa ne dovoljuje, da bi menjal svoje stališče potem ko je bila stvar dokončno sklenjena.

Razgovori s skupino Bože Maksimovića so pred koncem. Skoro gotovo je, da bo grupa bivšega notranjega ministra sprejeta na skupno listo opozicije.

Atanasije Šola in Jovan Jovanović sta demantirala vest »Vremena«, da sta izstopila iz JNS.

266 reklamacij volivnega imenika je bilo v Celju, med temi izbris okrog 50 mrtvih.

Borza. Curih, 27. oktobra. Devize. Beograd 10, Pariz 11.77, London 21.045, New York 440.25, Milano 23.17, Berlin 176.50, Praga 15.125.

Vremenska napoved. Večinoma oblačno, mestoma dež. Temperatura nespremenjena.

Novice

Obrtniške pripombe k volitvam

MLAJŠA GENERACIJA PREŽIVELIM POLITIČNIM GROMOVNIKOM NIČESAR VEČ NE VERJAME. — VEČNIH IN NIKDAR IZPOLNJNIH OBLJUB JE NAROD SIT. — KLIC PO ZDRAVI GOSPODARSKI POLITIKI.

Nespametno bi bilo misliti, da se današnji obrtnik ne zanima za važna politična vprašanja. Časi, ko je bil dosledno brezbrizen, so minuli, to pa največ zaradi tega, ker danes obrtnik le prebriskdo čuti, da sam prav za prav ni imel nobene vpliva na javno politično življenje in da se to čedalje bolj maščuje nad njim samim. Vedrili in oblačili so drugi, ki jim je slepo služil kot politična priprava za časa volivne borbe, a so kasneje nanj pozabili. Pripravljeni smo sicer verjeti, da v obstoječih priklakah ni bilo mogoče za obrtništvo doseči onega, kar mu gre in za kar je moledoval, vemo pa tudi, da bi se marsikaj bilo dalo iztisniti, če bi bilo dovolj interesa in poznanja priklak. Tako pa — razočarani in zagrenjene nas je zatekla ponovna politična gonja za stolčke. Zopet se začenja stara pesem. Obnavljajo se stara bojna gesla naših politikov, staro koritarstvo v novi obleki sili na plan. Zopet je treba iskati dobra prijateljstva; kako zarjavelo zavedščno je treba nanovo naoljiti, da ne bo nespoj razumljen in prehudega škripanja političnega voza.

Vse ostaja pri starem, ostala so načela, ostali so statisti, le igralci se menjavajo. Prav nič nismo zrasli sami v sebi zadnja leta, nič nas ni naučil čas, katerega smo pravkar preživeli, nič zgodovina zadnjih let. Za nič ne moremo izlastne ozkosrčnosti in naša pritlikavost postaja že prislovčna. Grizemo se za malenkosti, — veliki dogodki pa gredo mimo nas brez učinka na naš notr. razvoj. Nobene progresivne misli nismo srečali, tu smo bili unitaristi, na bratomem dvorišču federalisti, — pri tem pa smo pozabljali na smeti pri obeh.

In zopet so se odprla vrata neomejenih možnosti. Pa, — če nikjer ne kaznovali, — tu na političnem poprišču se je liberalizem izprevergel v sofizem, kjer je morala padla pod ničlo in kjer je potreben prelom z že tradicionalnim mešetanjem s človeško omejenostjo.

Gospoda ki se vas to tiče: zopet boste prišli med nas, prinesli polne bisage obljud, sladek obraz in topel stisk rok. — Nam se bo po vaših obljubah odprl raj na zemlji; toda pod pogojem, da vam služimo kot politična priprava. In vse do končane volivne borbe bo pri tem tudi ostalo. Kajti, po zamisli sieherne strankarsko-politične ideologije, je samo v načelih ene ali druge stranke možna rešitev za onega, ki se čuti kakor koli prizadetega. V visokoletečih političnih programih je za vsakega potreben lek, ki pa je samo na papirju in leči le za časa volivne borbe potom sugestije.

Nehajte s tem. Mlajša generacija političnim gromovnikom te sorte ne verjame ničesar več. Preponosna je, služiti za štafažo politični demagogiji, osebnemu razračunavanju in borbi za dnevnice. — Previsoko razvit etični čut je v tem primeru tisti spiritus agens, ki je v nas vzbudil čut samozavesti in zavesti poslanstva za narod in državno skupnost. Ne pozabite! 220 tisoč obrtnih obratovalnic v državi s svojimi pripadniki do-

seza število armade (enega milijona duš), ki se s ponosom zaveda, da s svojim delom ustvarja in predstavlja vez od Triglava do Djevdellije. Obrtnik ni nikoli cepil države, v kateri je vzrasel in v kateri dela in ustvarja, na dva ali več delov. Odveč je za njega označba unitarist ali federalist. Državlanska zavest obrtnika nikoli ni bila na tehtnici, bila je vselej močna in zdrava. Obrtništvo se zaveda, da je državi potrebno in svojih dolžnosti do državne skupnosti nikoli ni merilo po politični pripadnosti. Dobro se zaveda, da tvori zdravi prehod iz materialnega absolutizma v socialno ravnovesje in je za to doprineslo ogromne žrtve posebno za časa velike gospodarske depresije.

Nikdar obrtništvo ni odreklo, v najtežjih časih je plačevalo svoj krvni in materialni davek z idealizmom stoozstotnega človeka. V najhujših letih svetovne gospodarske krize ni odreklo, nasprotno, obstalo je, — zdecimirano sicer, toda ojeklenelo.

In danes, ko s strahom odganjamo privede ponovnega gospodarskega zastoja, se nam zde gesla politične demagogije žaljiva, premalenkostna, in neresna. Klic po zdravi gospodarski politiki je vse preglasen, da bi čuli še kaj drugega.

Na vse to ste pozabili. Pozabili ste, da človeku, ki se mora kruto boriti za svoj obstanek, ki mora z dneva v dan čutiti na lastni koži posledice zavoženega gospodarstva, ki ga zavirajo donebesne barriere nesocialne judikature, da človeku, ki mu je ostala le še volivna pravica, kot ostanek liberalnih svoboščin, — nima smisla govoriti o politični dogmatiki niti o federalizmu ali trilateralizmu. **Kot človek in pridobitnik je obrtnik bil, je in bo tudi v bodoče ostal vnet sodelavec v skupnem domu. Gosposka ali politična avtarkija v kakršni koli obliki nikogar ne bo rešila, to vemo!**

Evo vam nekoliko programa: **Oskrbite nam znošen obrtni zakon.** Prepričajte na merodajnih mestih, da ni vsakdo industrijalec in povejte, da današnji zakon ne odgovarja priklakam. **Dajte nam nujno potrebno novelizacijo**, ki postaja že gospodarska nujnost. **Dajte nam zaščito.** Ne pustite, da ostanemo objekt izkoriščevanja tujega kapitala. **Oskrbite nam cenene kredite, dajte nam možnost sodelovanja pri velikih državnih in samoupravnih dobavah.**

Izženite iz države škodljivi presežek tujega kapitala in ratificirajte samo one trgovinske pogodbe z zunanjim svetom, ki domači podjetnosti ne bodo v škodo. **Preprečite koncentracijo kapitala v tako zvanih »privilegiranih« rokah** in ne dopustite, da bo naš narod padel v odvisnost tujim spekulantom. **Ne dopustite obubožanja širokih mas** v prid gospodarsko-liberalnim sofistom. **Dajte nam starostno zavarovanje, dajte eksistenčni minimum.** Skrbite za obrtniško prosveto! **In predvsem, — izdejstevite zdravo gospodarsko politiko!**

Za vse to bije že dvajajsta ura!

Tone Uršič, Celje.

Ustanovitev »Slovenskega društva« v Celju

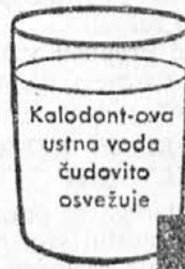
Včeraj zvečer je bila na ustanovnem občnem zboru v »Evropi« ustanovljena celjska podružnica Slovenskega društva, ki bo imela nalogo, zbirati slovensko razumništvo na narodni osnovi k sporazumnemu delu za kulturni in gospodarski napredek naroda in podpirati tej nalogi ustrezajoča duhovna, moralna in materialna prizadevanja svojih članov. — Doslej je obstajal v Celju le krožek društva, dani pa so bili pogoji in pokazala se je živa potreba, da se krožek razširi v podružnico z mnogo širšim delokrogom. Slovensko društvo v Celju se bo lotilo predvsem narodno-obrambnega dela, sestavilo bo narodni kataster in skrbelo za razmah slovenskega javnega življenja v Celju z notranjim delom v krožkih, s predavanji, tiskom in prireditvami. G. dr. Mrak Anton iz Ljubljane je očrtal zgodovino idej, ki jih zastopa društvo in poudaril potrebo posebnega organa, to je

Slovenskega društva, za dosledno izgraditev in propagando teh idej. Tak organ smo Slovenci pogrešali, kakor smo tudi pogrešali skupen narodno-socialni program, s katerim bi morali stopiti pred svet, ko so se dogajale važne preureditve po Napoleonskih vojnah, leta 1848, in 1915. Skrbeti moramo, da nas razvoj spet ne prebiti, temveč da nas najde pripravljene.

Podružnica Slovenskega društva v Celju bo važna straža narodne misli in bo skušala zajeti v svoje vrste, ki štejejo zdaj že 26 članov, čim več narodno zavernih Slovanov, svoje delo bo pa morada malo manj kričeče, kakor je običajno, posvetila izgraditvi narodno-gospodarskega koncepta v Celju in narodno-obrambni misli v vsej okolici do Šoštanja, po Savinjski dolini, do Laškega in Konjic.

Ukrenite rajši danes kot jutri, kar je potrebno, da preprečite nevarni zobni kamen: uporabljajte Sargov Kalodont! „Dvakrat na dan Sargov Kalodont“ — to ohrani Vaše zobe zdrave. Pomislite: v Jugoslaviji vsebuje samo Sargov Kalodont znanstveno priznani sulforicinoleat proti zobnemu kamnu.

Kalodont-ova
ustna voda
čudovito
osvežuje

SARGOV

KALODONT

Proti
zobnemu
kamnu

Slinavka in parkljevka se močno širita po Prekmurju

14. okt. je bila ugotovljena parkljevka in slinavka na veleposestvu Rakičan. Bolnih je bilo 9 goved. Kmalu se je razširila na govedo po obeh pristavah veleposestva. Oblastva so odredila potrebne zaščitne mere. V okuženem področju občine Murska Sobota okolica je prepovedan vsak promet s parkljarji. Za vse parkljarje na pristavah je bil odrejen zapor. Posebni ukrepi so bili izdani za vse okuženo področje občin Murska Sobota, Kupšinci, Martjanci, Tišina. Kljub vsej pažnji se je kuga razširila po vasi Rakičan. Zbolela je tudi živina na banovinski kmetijski šoli. Kuga se je pojavila najprej v lendavskem okraju, kjer je razširjena po več vaseh. Kmetje so zelo v skrbeh, ker se stalno širi in jo je kljub razumevanju ljudstva za vse oblastvene predpise izredno težko omejiti.

o. Ljubljana ima 24.000 volivcev. Ljubljanski popisovalni urad je končal z izpopolnitvijo volivnih imenikov. Reklamacij je bilo 2432, vseh volivcev pa je v Ljubljani 24.029.

o. Češkoslovaški konzulat v Ljubljani sporoča, da je češkoslovaška vlada letošnji čl. narodni praznik 28. oktobra proglasila za delavnik in se torej ne bo praznoval.

o. 30-letnico obstoja bo praznoval trboveljski Sokol. Iz poročil redne letne skupščine, ki se je vršila pred dnevi, je razvidno, da društvo uspešno deluje.

o. Proslava 20-letnice našega osvobojenja bo v soboto zvečer na Taboru v Ljubljani. Prosvetno akademijo prirejajo sokolska društva in narodne organizacije.

o. Prostovoljne šoferke, žene in dekleta, ki znajo voziti automobile, prosi za prijavo naslova banovinski odbor Rdečega križa v Ljubljani z izjavo, ali so pripravljene v primeru vojne opravljati službo z vožnjo sanitetskih avtomobilov tega društva.

o. Ušnjeno torbo z 20.000 din, ki jo je nekdo izgubil na Gosposvetki cesti v Ljubljani, je pobral neznan kolesar in se odpeljal tibi nič meni nič naprej. Ker se najditelj ni javil sam, ga išče policija.

o. V Prekopi v Sav. dolini je bila pretečeno nedeljo gasilska tombola, dasi napovedana za 2. uro, je pričela šele ob pol 5., kar je na občinstvo vplivalo zelo nepovoljno.

o. Gasilska četa v Trnavi pri Gomilskem priredi v nedeljo v svojem gasilskem domu tombolo z glavnimi dobitki: spalnica, več koles in blaga za obleke. Prav tam bo teden kasneje, 6. novembra,

tombola Sokolskega društva iz Gomilskega.

o. Grškega ženitbenega sleparja Nikolo Lambropulosa je prišla ljubljanska policija in ga izročila sodišču. Grški begunec je osleparil več slovenskih deklet, ki jim je obljubil zakon.

c. Nesreče. V Šoli je padel in si zlomil roko rudarjev otrok Bovha Karl iz Podvina pri Laškem. Kovača Cerkvenika Jožeta iz Laškega je pri delu zagrabil transmisijski jermen in mu zlomil nogo. Dniar Semič Josip iz Vojnika je padel pod voz repe in se poškodoval.

c. Jadranska straža priredi v soboto ob 8.30 ob 20. obletnici, odkar je zaplapolala na Narodnem domu v Celju naša zastava, predvajanje dveh kulturnih filmov »V globinah morja« in »Gospodarji viharja« s kratkim predavanjem, v nedeljo ob 10. dopoldne pa matinejo, oboje v kinu Metropol.

p. Rdeči križ v Ptuju vabi občinstvo, da obišče za Vse svete obnovljeno vojaško pokopališče v Strnišču pri Ptuju. Verske obrede bo izvršil ob 14. uri vojaški duhovnik iz Ptuja. Sodeloval bo pevski zbor železničarjev iz Ptuja. — Odhod izpred Narodnega doma v Ptuju bo točno ob 13. uri.

p. Iz ptujske okolice. Pihler Alojz iz Vurberga pri Ptuju je podiral drevje. Pri tem ga je zadelo deblo. Zabolj peska se je prevrnil na 2letnega Šegulo Jožeta iz Pacinja in mu polomil ude.

p. Odslej bo imela ptujska bolnica dovolj vode. Odkar ptujska bolnica dobiva vodo iz na novo odkritega izvira, ki prihaja iz Mestnega vrha, je za njo končno rešeno težko vprašanje o zadostni preskrbi vode. Pred par leti je bolnica dobila 30 m globok studenec, ki pa s starim vred ni mogel zadostiti njenim potrebam. Z novo dobavo vode so v bolnici odpravljene vse nevšečnosti zaradi pomanjkanja vode.

n. Obrtniška razstava v Beogradu je bila zaključena. Trajala je 18 dni, obiskalo pa jo je okrog 75.000 ljudi. Tudi gnoten uspeh razstave je zelo zadovoljiv.

»Da bi naša kuharica vedno dobro kuhala, nam ne preostaja nič drugega, kakor da povabimo na kosilo njenega ljubčka!«

Maribor**6. seja občinskega sveta**

Sinoči je bila pod vodstvom župana dr. Juvana 6. redna seja mestnega občinskega sveta, ki ji je prisostvoval tudi okrajni načelnik dr. Šiška. G. župan je uvodoma pozdravil 3 nove mestne svetnike gg. restavraterja Senico, ravnatelja Loosa in ravnatelja Kovačiča. G. Loos je bil izvoljen v 4. odsek in za namestnika v 1. odseku; g. Kovačič v odbor MP; g. Senica pa v 5. odsek. V odbor Olepševalnega društva je bil še izvoljen g. Sabothy, v odbor za prehrano mesta pa podžupan Franjo Zebot.

2 MILIJONSKO POSOJLO, NOVA CARINARNICA IN OBLJUBA NOVE TRŽNICE

Nato je podal g. župan nekatera pojasnila in napovedal nove pridobitve, s katerimi namerava sedanja mestna uprava doprinesiti k ureditvi Maribora. Pri teh napovedih pa je povdaril, da sicer nima navade delati reklame, mora pa ugotoviti, da občina dela ter da so njene finance kljub povečanem investicijam dobre in da prihranki rastejo. Prva skrb občine bo sedaj nova tržnica, za katero so izdelani že vsi načrti. O tem bo mestni svet razpravljala na prihodnji seji. Po dosedanjih perspektivah se bo tržnica gradila že prihodnje leto. Ničesar ni pa g. župan povedal, kje da bo ta nova tržnica, kar predvsem zanima mariborske meščane, ki so postavili že nešteto predlogov in ki jim je tržnica že toliko let s strani merodajnih večna obljava. Zakaj mestna javnost tudi sedaj ne sme še izvedeti, kateri izmed nešteti predlogov je izbran za novo tržnico, je vprašanje zase. Prav bi vsekakor bilo, da se meščane in zlasti zainteresirane gospodinje ne postavi pred izvršeno dejstvo. — Dalje je g. župan poročal, da je za preureditev plinarne odobren kredit 2 milijonov din. V zadevi graditve nove carinarnice pa je g. župan pred nedavnim uspešno interveniral v Beogradu. Tozadevna licitacija je bila izvršena že pred 3 meseci, vendar pa so se nato pojavile nekatere formalne ovire s strani drž. vrhovnega pravobraniteljstva, ki so sedaj odstranjene ter se bo v kratkem pričelo z graditvijo. G. župan je poročal še o proračunu za osnovne in meščanske šole. Proračun za osnovne šole znaša din 1.255.077, za meščanske pa 288.776 din. Oba proračuna sta manjša od lanskih. V proračunu za meščanske šole bi morala nositi večji del okolica, ki s svojimi otroci participira na meščanskih šolah, za katere nosi stroške mesto, najmanj s 55%. Na županov predlog se odobri 4.250 dinarjev kredita za centralno kurjavo trgovske nadaljevalne šole.

Za 1. odsek je poročal svetnik dr. Miler. Občinski svet je dovolil, da se zemljiškoknjižno vpiše služnostna pravica za mestno župnijo za opravljajanje bogoslužja v loreski kapelici v gradu, in sicer pod pogojem, da pravica ugasne, ako bi občina kako drugače morala uporabiti ta prostor oz. če bi se grad porušil. Zavrnili so se ugovori Jaroslava Kašparja zoper predpis kanalsčine ter ugovori Macun Antona, Zadravec Ferda, Stamič Franja in Jurgec Marije zoper predpis mestnih davščin.

LJUDSKA KUHINJA, MESTNA UBOZNICA, DANJKOVE BARAKE BODO ZAŽGALI

Občinski svet je soglasno odobrila več prošenj za ubožne podpore, za zvišanje podpor in za sprejem v oskrbnišnico. Pravtako je bil odobren poseben pravilnik za ljudsko kuhinjo, ki jo bo vodil isti kurator kot oskrbnišnico. Stanovanjski bloki za barakarje bodo gotovi čez dober teden ter se bodo barakarji preselili. Proslule Danjkove barake pa bodo zažgali. Studijski knjižnici se prepusti v uporabo velika kazinska dvorana, ki jo bo SK prevzela s 1. novembrom.

ZEMLJEKUPNI PREPIS CERKVI-CE NA KALVARIJU

V 4. odseku, za katerega je poročal ravnatelj Hrastelj, je mestni svet odobrila zemljkupni prepis cerkvice Sv. Barbare na Kalvariji. Gre za zemljišče, ki meri okoli 100 m². Kupnina znaša 520 din. Javni dostop pa s tem ostane še naprej. V last muzejskega društva preidejo votivne slike iz grajske kapelice. Zvezi gospodinj se odpiše tržnica „grozdnega tedna“. Nabavljali za drugi se dovoli postavitev dovlačilnega tira v skladišča preko Trdinove ulice. Spediciji „Merkur“ se ne ugodi prošnji za ugodnost obdavčenja tovornih avtomobilov. Odobren je bil nakup zemljišča v Pregljevi ulici, pravtako prodaja nekaterih manjših parcel zasebnikom.

NOVE GOSTINSKE OBRTI

Mestni svet je odobrila z ozirom na krajevne potrebe gostinsko obrt Fajdigi Antonu na Meljski cesti, Škelin Nikoli v Taborski ulici, Vrabl Ivanu na Meljski c. in Weingerl Mariji za restavracijo v Gosposki ulici, Pesku Adolfu pa bufet na Radvanjski cesti.

VPRAŠANJE ŽIVILSKEGA TRGA

Za tržni odsek je poročal podžupan g. Zebot. O zaključkih komisije na Glavnem trgu in o tem, kje se bo do zgraditve nove tržnice poslej razvijala kupčija z živili, smo poročali že v večrjajšnji številki „Večernika“. Temu naj samo še dodamo, da se ugodi želji

mesarjev, da se nadalje ostanejo v Strossmayerjevem drevoredu ter da ne bodo prestavljeni v Orožnovo ulico.

PREUREDETEV PLINARNE

Za MP je poročal g. Stabej. Preureditvena dela plinarne bo prevzela tvrdka Didier iz Berlina. Obnovitev se bo izvršila v dobrih 8 mesecih. Spričo razširitve avtobusnih prog, bo občina nabavila še 1 nov avtobus.

Po javni je sledila tajna seja. Javna seja je potekla zelo naglo, brez posebnih pripomb in debat, le svetnik g. Grčar je zahteval nekaj pojasnil.

Mrtvaška glava v magdalen-skem predmestju

Včeraj je prinesla Alojzija Zeifridova v stražnico na Frankopanovi cesti mrtvaško glavo, ki jo je našla v svojem vrtu v Delavski ulici 37. Preiskava je ugotovila, da so lobanjo otroci vrgli v vrt. Našli so jo v Pregljevi ulici, kjer je občina zgradila stanovanjske hišice za barakarje. Mrtvaška glava je bila v jami, ki so jo delavci izkoplili za apno. Sodijo, da je na tem mestu neizsledeni morilec zakopal svojo žrtev. Zato je policija v tej smeri uvedla preiskavo.

Jubilej člana GM. Včeraj je slavil 70-letnico v krogu svoje družine gospod Košenina Leopold, poštni inšpektor v p. Imenovani se je rodil 26. X. 1868. v Gomilskem. Maturiral je na celjski gimnaziji, nakar je vstopil v poštno službo. Kratko dobo je služboval v Grazu, nato pa ves čas v Mariboru. V Mariboru je bil član čitalnice ter izvrsten pevec mariborskih »Vandrovcikov«. Po prevratu pa je bil dolga leta aktiven član »Glasbene Matice«.

m. **Muslimani v Mariboru.** Glavni imam v Zagrebu rabi popis vseh pripadnikov muslimanske vere v dravski banovini. Zato naj se vsi v Mariboru stanujoči muslimani do 1. novembra osebno ali pisмено prijavijo v popisovalnem oddelku mestnega poglavarstva v Mariboru na Slomškovem trgu 6/I, soba št. 3.

m. **V Rušah je preminul** splošno znani in priljubljeni gospod Franc Skerbinjak, knjigovodja industrije Viktorija Glaserja v Rušah. N. v m. p!

m. **Opozorilo železniškim upokojencem.** Radi prolongiranja rumenih železniških legitimacij naj železniški upokojenci oddajo te legitimacije od 1. do 25. novembra na koroškem kolodvoru. Po tem roku se legitimacije ne bodo podaljševale.

m. **Predilniški tečaj** prireditelj podružnica NSZ v Mariboru. Vpisovanje v tajništvo NSZ, Sodna ulica 9/III, do 1. novembra. Poučevale bodo kvalificirane učne moči. V tečaj se sprejemajo samo predilničarji in predilničarke.

m. **Gradnja nove carinarnice.** Stara carinska skladišča in uradno poslopje v Einspielerjevi ulici že podirajo. Na tem mestu bodo kmalu pričeli graditi novo carinarnico.

m. **Zastopnik »Ognja«**, društva za seziganja mrličev v Mariboru, g. dr. Reisman, je imel ob priliki pogreba obrtnozadružnega nadzornika g. Založnika lep govor, v katerem je povdarjal velike pokojnikove zasluge za obrtništvu in socialno šibkejšo sloje. Kot zvest in odločen pristaša demokratične misli je imel g. Založnik velik krog prijateljev. obrtništvu pa je z njegovo izgubo zelo težko prizadeto.

m. **Mesarske prodajalnice** bodo na praznik. Vseh svetnikov zaprte in se tudi na stojnicah ne bo prodajalo meso. Občinstvo naj si preskrbi mesne potrebe čim prej, za praznik že v ponedeljek in bodo ta dan odprte mesarske prodajalnice do 19. ure zvečer.

m. **Moško zapestno uro** je pred bledjem v Slovenski ulici našel dijak Avgust Durič. Lastnik naj se zgloži pri policiji.

m. **V vlaku okraden.** Finančnemu podpregledniku Alojzu Lovrenčiču iz Št. Ilje je bil v vlaku ukraden nahrbtnik z živili. Tatu so kmalu izsledili v osebi 20letnega slaščičarja Ivana V. iz Maribora.

m. **Dva dunajska pustolovca**, dečka 17 let, so prijeli v Mariboru. Z Dunaja je policija dobila obvestilo, da sta dečka pobegnila in se potepala v Zagrebu in Mariboru.

m. **Otroka je povozil.** V Orožnovi ulici je neprevidni kolesar povozil 7letno Janjo Brumen. Deklica je dobila resnejšo poškodbo.

* **Zlate zapestne ure** 230 dinarjev v trgovini M. Ilgerjev sin, Maribor, Gosposka 15

Lešnik, Cankarjeva št. 26 prosi anonimnega pisca z dne 25. X., da sporoči svoj naslov, ker rabi prič. Molčečnost zamčena.

* **Starokatol. cerkv. občina** naznanja, da bo imela svoj urad od 1. novembra dalje v Wildenrajrnerjevi ulici št. 17/III in da bo v novembru služba božja le drugo (13. XI.) in četrto (27. XI.) nedeljo.

PREPISBIRO Aleksandrova c. 12
Tel. 25 34
nrevaja, dopisuje in razmnožuje

Nočna lekarniška služba: Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica, telefon 28-12; Lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova 33, telefon 22-13.

Kino

* **Grajski kino.** Danes poslednjič »Dobrovina. Od petka dalje »Andaluzijske noči«.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 27. okt., ob 20. uri: »Pokojsnik«. Red C.

Petek, 28. okt.: Zaprto.

Sobota, 29. okt., ob 20. uri: »Boccaccio«. Premiera.

Nedelja, 30. okt., ob 15. uri: »Dva tučata rdeča rož«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Boccaccio«.

Kultura**Ljudska izobrazba v Nemčiji in pri nas**

Nova Nemčija je pričela že pred leti široko zasnovano akcijo za izobraževanje najširših ljudskih slojev, predvsem pa za popularizacijo narodne umetnosti. V ta namen se prirejajo v zimskem času izobraževalni tečaji, predavanja, recitacije, predstave itd. Lani je bilo v Nemčiji 34.417 takih prireditev, katerih se je vdeležilo 2.653.708 obiskovalcev. Za novo izobraževalno sezono je program še dosti obsežnejši in raztegnjen tudi na Ostmarko in Sudete. Število izobraževalnih tečajev in prireditev se bo po nemškem zatrdjevanju podvojilo. Posebna pozornost bo posvečena v tem oziru nemškemu delavstvu po tovarnah in rudnikih. Med drugim bodo priredili v takih obratih tudi 600 do 800 recitacij pesniških in drugih leposlovnih del, katere bodo v večini primerov čitali pesniki sami.

V še večji meri kakor doslej bo pospešen obisk gledališč s strani delavcev, žmetov in mladine, zlasti srednješolske. Nemška gledališča po izjavah voditeljev nove Nemčije ne smejo biti več privilegij višjih slojev, ampak umetniške in kulturne ustanove vsega naroda. Na enak način se organizirajo obiski umet-

niških razstav, katere se prirejajo včasih celo kar v večjih industrijskih obratih. Posebni strokovnjaki skrbijo za vodstvo in razlago. Konzum nemške knjige se mora po določenem programu stalno večati in je že sedaj narasel za 100%. Posebne založbe bodo poskrbele zlasti za cenene izdaje, namenjene najširšim plastem. Organizirajo se tečaji za tuje jezike in priredili se bodo veliki skupinski izleti udeležencev teh tečajev v sosedne države, zlasti v Italijo, Francijo, Madžarsko, Jugoslavijo itd.

Ob tem ogromnem ljudsko-izobraževalnem delu nove Nemčije bi se morali zamisliti tudi mi in se vprašati, kaj smo podobnega že storili in kaj bi lahko? Ne moremo trditi, da tudi pri nas ni ljudsko-izobraževalno delo živahno, toda je brez sistema in se omejuje večinoma samo na srednje sloje. Delavec in kmet stojita obupno ob strani in nimata zlasti nobenega stika ne z gledališčem ne z umetnostjo in ne z literaturo. V tem oziru nihče ničesar ne stori, kaj že, da bi se za to brigala država sama, kakor se Nemčija. Naši mladini se obisk gledališča celo otežuje z naravnost pravilčno birokracijo šolske oblasti, ki zahteva za

vsako gledališko predstavo posebej pisмено dovoljenje staršev ali skrbnikov. In to kljub cenzurni komisiji! Človeku se zdi, da tiščimo glavo v pesek kakor noj in se potem navivno čudimo nad raznimi neljubimi pojavi. Do kdaj še? -r.

CANKARJEV SPOMINSKI KONCERT

Spominski koncert ob 20-letnici smrti Ivana Cankarja je priredila dne 22. X. Zveza delavskih pevskih, umetniških in glasbenih društev, Zagreb, podzveza Maribor. Sama ideja prireditve je vredna hvale in vloženi trud naših delavcev zasluži priznanje, toda pričakovati bi smeli vsaj od delavske kulturne organizacije spored, ki bi bolj ustrezal smotru.

V svojem spominskem govoru nam je povedal g. Josip Petejan zelo jasno, kaj je bil smoter te prireditve: manifestacija pomena Ivana Cankarja kot proletarskega pisatelja, ki so ga žolčno napadali tako »katoliki« kakor »liberalci«, dokler je živel in ki ga sedaj reklamirajo zase prvi kakor drugi; vzbujanje spomina na vzornega čuvarja lepote in vztrajnega bojevnik za pravico in resnico. V sporedu samem pa nismo mogli zaslediti misli, izraženih v tem govoru. Kje je bila bojevitost? Bil je to spored take vrste, ki jo je znal Cankar tako fino ironizirati... Spored pesmi za rodoljubna omizja.

To ne velja edino za Vrahčevo »Sinoči me deklo je vprašalo« in zlasti za krasno, umetniško do popolnosti izoblikovano Gotovčevo »Pesem žitonoše«.

O izvedbi lahko rečemo, da je bila deloma manj in deloma bolj posrečena. Nedvomno najboljši uspeh je imel moški zbor pekovskih pomočnikov, ki je dosegel na tem koncertu višek svojega dosedanjega umetniškega razvoja. A kombinirani zbor vseh sodelujočih društev je na koncu zapel že omenjeno najboljšo skladbo sporeda »Pesem žitonoše« zelo učinkovito. Tako je vsaj zaključek prireditve ustrezal njenemu namenu: spominu velikega bojevnik in umetnika. — Hvala prirediteljem za njihovo priznanje Ivanu Cankarju!
L. N.

k **Milstein v Jugoslaviji.** Te dni nastopi v Zagrebu in Beogradu največji židovski violinski virtuozi in eden največjih na svetu sploh, slavni Natan Milstein. Na klavirju ga bo spremljal Abraham Balsam.

k **Zgodovina medicine.** V založbi zagrebške »Minerve« je izšla te dni na 366 straneh kulturna zgodovina medicine, ki jo je napisal univ. prof. Lujo Thaller pod naslovom »Od vrača i čarobnjaka do modernega lječnika. Povijest borbe protiv bolesti i smrti«.

Sodišča

Akademik ustrelil dijaka

Na okrožnem sodišču v Mariboru je sedel na zatožno klopo pred senatnega predsednika dr. T. Turata akademik Ludvik Osterc iz Most pri Ljubljani.

Koncem avgusta je časopisje poročalo o nesreči, ki se je zgodila v Dornavi nižje Ptuja. Akademik Ludvik Osterc je inštruiral v počitnicah v Moškancih privatnega gimnazijca Bolaffija Marija. Ker je Bolaffio položil izpit čez štiri razrede, mu je poslala teta za nagrado k uspehu 1000 din. Tisoč dinarjev, to je bilo celo premoženje za akademika, kaj še za dijaka!

Začela sta ugibati, kje in kako bi zapravila denar. Sklenila sta, da se bosta odpravila s kolesi v Italijo in Francijo. Za to dolgo rajžo sta pa rabila dokolenke. Odsšla sta k nekemu dornovskemu krojaču, da bi vzel zanje mero. Preden pa je krojač vzel mero, je potegnil Bolaffio iz žepa samokres in ga začel razkazovati krojaču. Samokres je bil znamke Steyer. Ko ga je krojač opozoril, naj se ne igra z orožjem, kajti samokres je bil nabit, ga je Bolaffio odložil na mizo in ga zakril s krpo. Po orožju je segel akademik Osterc, ga odklopil in vzel eno patrono iz samokresa. Potlej je za šalo pomeril in sprožil. V samokresu je bila še ena krogla, ki je zadela dijaka Bolaffija naravnost v čelo. Marij se je zgrudil na tla in izdihnil.

Mladičiča sta dobila samokres od Bolaffiovega očeta, ki pa je imel orožje neke zastavljenosti. Samokres sta si omislila zato, da bi se obranila kakega razbojnika, ki bi ju napadal; deloma tudi iz strahu pred Kodrom, ki je tiste dni strašil po naših krajih. Obsodba je bila javno razglašena nekoliko pred enajsto uro. Akademik Ludvik Osterc je bil spoznan za

krivega, ker je iz malomarnosti zakrivil Bolaffiove smrt ter obsojen na **900 din denarne kazni ali 15 dni pogojno za dobo enega leta**. Obtožnico je zastopal državni tožilec dr. Miroslav Dev, zagovarjal pa je obtoženca odvetnik dr. Reisman.

Do smrti bi rad ostal v zaporu

Starček Anton Kocbek, rojen in doma v Ledineku, ima že svojih 82 let. Vse je doživel na tem svetu, marsikaj je videl; zanj ne bo v življenju nikakih presenečenj več. Nadlog je vaju ko beraškega kruha. Mesec dni bo preteklo, ko se je oglasil pred Škergetovo hišo v Ledineku, da bi izprosil kak kos kruha. Škergetova žena pa je naščuvala na berača psa, ki se je zagnal vanj in mu raztrgal hlače. Ko je starček preстал najhujši strah in se zavedel, je sklenil, da se maščuje. Šel je in zarana zažgal Škergetu njegovo leseno uto. Napravil je kmetu kakih 2000 din škode.

Pred sodniki je starček obžaloval požig, prosil pa jih je, če bi se ga vendar za božjo voljo usmili in ga obdržali v zaporu. Lepo stanovanje ima tam, red in hrano. Tako lepo ni zunaj zanj nihče skrbel.

Na koncu ga je predsednik malega kazenskega senata vprašal: Kaj bi radi?

Kocbek: Nikake kazni mi ni treba dati. V hiralnico me naj dajo.

Branilec: Kazen tu sploh ni več kazni, če on pravi, da je zato zažgal da bi prišel v zapor, kjer bi se mu boljše godilo. Tu zgubi kazni po zakonu vso moč.

Sodišče je obsodilo sivega starčka, ki se je v zaporu precej popravil na 6 mesecev zapore. Potlej bodo pa preskrbeli, da ga bo občina spravila v hiralnico. Tako ne bo mogel hoditi okrog, kajti Kocbek je tudi na lansko zimo zažgal hišo, da je potlej imel nekje kvartir.

× »Ženska banka« obstaja v Amsterdamu. V njej je vse osebje izključno ženskega spola. Banko je ustanovila pred dvajsetimi leti neka žena, ki je pokazala nenavadne sposobnosti na čelu tega velikega denarnega zavoda. Banka je tudi ostovala že svojo podružnico v Haagu.

Ljudje pravijo: življenje je velika stvar. Kar se me ne tiče — jaz rajši čitam... (Bernhard Shaw.)

Radio

Petek, 28. oktobra.

Ljubljana: 11 Šolska ura; 12 Pesmi iz naših dolin in planin; 13.20 Opoldanski koncert radijskega orkestra; 18 Ženska ura; 20 Jubilejni koncert v proslavo 10-

letnice obstoja radia Ljubljane; 21.15 O češkoslov. narodnem prazniku; 22.15 Češka lažja glasba. — Beograd: 12.45 Ploščice; 16.45 Popularne melodije; 20 Prenos opere. — Sofija: 13.20 Lahka in plesna glasba; 19.45 Nikolajeva opera »Vesele žene Windsorske«. — Sottens: 21.25 Saint-Saensova opera »Samson in Dalila«. — Stuttgart: 20.15 Mozartova opera »Figarova svatba«. — Rim: 21 Simfoničen koncert. — Dunaj: 20.10 Dunajska klasična glasbena dela.

Sokolstvo

1. Članstvo vseh mariborskih sokolskih društev se poziva, da se udeleži v petek 28. ob 20. uri v Narodnem domu svečane seje, posvečene češkoslovaški republiki.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; najmanjša priložbina za te oglase je dn 6.—, Dražbe, preklici, dopisovanja in ženitovanjski oglasi dn 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je dn 10.—, Debelo tiskane besede se računajo dvojn. Oglasni davek za enkratno objavo znaša dn 2.—, Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpslati v pismu skupaj z naročilom ali da po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

Razno

MADRACE

žične vložke, zim. volno, v. to, afrik. gradl za madrace, kupite najceneje pri »Obnova«, Jurčičeva 6. 2212

PRVOVRSTNA HRANA se da boljše gospodom. — Cankarjeva 14. visoko pritličje, vrata 3. 2248

NARAVNO BARVANJE LAS vam nudi fizerski salon Kocpek-Bajt, Cankarjeva ul. 1. 2253

VZAMEM MAJHNEGA OTROKA na deželo v čisto oskrbo in dobro domače mleko. Naslov v upravi lista. 2255

SVEŽE RIBE Danes in jutri sardele, moli, skombri, na vse načine pripravljeni, sladki dalmatinski in ljutomerski mošt, pristna stara vina. Se priporoča gostilna »Ljutomer«, Rotovžki trg, Štibler. 2257

IŠČEM POSOJILO 8 do 10.000 din z 9% obresti. Naslov pustiti v upravi lista. 2260

ZA VSE SVETNIKE Lepe krizanteme in vence kupite najceneje pri: Vrtnarinja in drevsnica Olepševalnega društva za mesto Maribor, Koroščeva ul. 29. 2266

CENJENemu OBČINSTVU NAZANJAM da sem radi povečanja obrata preselil svojo mizarstvo delavnico iz Miklošičeve ul. v Frankopanovo ul. 23. Kakor do zdaj, bom tudi v bodoče zaupana mi naročila izvrševal po zmernih cenah in v popolno zadovoljstvo. Albin Belak, miz. mojster. 2267

POHIŠTVO za vsak okus, tudi luksuzne izdelke, izdelujem po danih ali predloženih načrtih. »Elika«, Frančiškanska 12. 2269

Prodajam Proda se skoraj nov SMOKING IN JAKET 2 moške hlače, 1 ženski in 1 otroški plašč. Cankarjeva 14, vrata 3. 2247

OPREMA

iz zapuščine po gospoj Rozini Firbas se prodaja sedaj tudi posamezno. Ogledati od 9. do 16. ure, Maistrova ul. 15, pritličje. 2276

Prodajam KLAVIROSKO HARMONIKO z 80 basi. Jezdarska 20, pritličje desno. 2272

Prodajam fino ohranjeno, masivno OREHOVO SPALNICO Mizarstvo, Kopaljska 11. 2270

Stanovanje

LEPO STANOVANJE soba in kuhinja, se takoj odda na koncu Studencev, vila »Jerin dom« št. 104. 2252

Prazno, sončno SOBO s pritliklinami takoj oddam pošteni, starejši osebi. Vpogled ob popoldnevih. Dušanova 9. 2254

SOBO IN KUHINJO s pritliklinami oddam takoj solidnemu obniku brez otrok Naslov v upravi. 2259

Mala OPREMLJENA SOBA s štedilnikom v gospodarskem posloju se s I. 11. odda. Stritarjeva 17. Vrstoček Helena. 2262

Prvovrstno ŠTIRISOBNO STANOVANJE v III. nadstropju Scherbaumovega dvora se odda takoj v najem. Vprašati pri Mariborskem kreditnem zavodu, Maribor, Grajski trg 5. 2255

Krasni zimski dirndli

zopet novi vzorci
Tekstilna Budefeldt
Maribor, Gosposka 14

OPREMLJENA SOBA mirna, sončna, se odda. Strossmayerjeva ul. 28-II. vrata 9. 2230

SEPARIRANO SOBO oddam s celo oskrbo 1-2 osebam. Aleksandrova 55, vrata 1. 2231

Službo dobi

KROJAŠKEGA POMOČNIKA sprejem takoj. Lekarniška ul. 7. 2250

KLEPARSKI POMOČNIK se sprejme takoj. Kuharič, Tezno, Ptujška c. 2256

SPRETNO KUHARICO večšo vseh hišnih del. sprejem. Naslov v upravi. 2258

SPREJMEM VAJENCA za tapetniško obrt. Plijberšek J., Taborska 8. 2261

UČITELJICO sprejem k deklici. Gostilna Plauc. 2264

Širite »Večernik«

Lasten dom

Gradbeno podjetje Stunec in drug
Maribor, Aleksandrova cesta 23

prevzema izdelavo načrtov in proračunov, izdelavo hiš in vil ter drugih stavb in daje strokovne nasvete v gradbeni stroki. Najnižje cene. — Na razpolago veliko stavbenih parcel po nizki ceni. — Informacije brezplačne.

KISLO ZELJE

skisane glave za sarmo
M. BERDAJS, Vetrniska ul. 30

Lasten dom

Gradbeno podjetje Stunec in drug
Maribor, Aleksandrova cesta 23

prevzema izdelavo načrtov in proračunov, izdelavo hiš in vil ter drugih stavb in daje strokovne nasvete v gradbeni stroki. Najnižje cene. — Na razpolago veliko stavbenih parcel po nizki ceni. — Informacije brezplačne.

KISLO ZELJE

skisane glave za sarmo
M. BERDAJS, Vetrniska ul. 30

Zanimivosti

Oblaki kažejo pot

NA ČEM SLONI SODOBNO BREZMOTORNO LETANJE.

Moderno brezmotorno letanje temelji na tem, da izkorišča dvigajoče se zračne struje. Če svetli na zemlji sonce, ogreva njeno površino, ogreva se pa tudi najspodnejše plasti zraka, in ker postajajo s tem toplejše, se začnejo dvigati. Višina, do katere se taka struja ogretega zraka dvigne, je odvisna od krajevnih razmer. Računa se, da je to povprečno 1 in pol do 2 kilometra. Opazili so pa tudi že struje v višini petih kilometrov, v enem samem primeru pa se je povzpел tope zrak celo do višine osmih kilometrov. Hitrost, s katero se ogreti zrak dviga, je različna, toda reči se da, da napravi približno 5 m v sekundi, kar znaša približno 18 km na uro. Včasih pa je dvigajoči se tok mnogo hitrejši in doseže 10 do 15 metrov v sekundi, to je 36 do 45

kilometrov na uro. Moderno letalo pada v krožnem letu samo za 1 ali 2 metra na sekundo in se more tedaj, če pride v dvigajočo se strujo toplega zraka, dvigati precej hitro in doseči znatno višino. Najzanesljivejše znamenje, ki kaže, kje je dvigajoča se struja zraka, so oblaki, imenovani cumulos. To so oblaki, podobni stogom in imajo na vodoravni spodnji strani ponekod temnejšo barvo kakor drugod. Ti oblaki so navadno ostro omejeni in tvorijo vrh vlažnega, dvigajočega se zračnega toka, v katerem se para zgoščuje na isti način kakor pri lokomotivi. Če jadralec pazi na te kupaste oblake, najde dvigajočo plast, ki ga lahko ponekse navzgor. Študij oblakov ima torej velik pomen za brezmotorno letanje.

× Edina vas v Jugoslaviji, pa morda tudi na svetu, ki ima muzej, je vas Vid v kraju Metković. Ta muzej, ki je nameščen v eni sami sobi, sestoji iz mnogih antičnih predmetov: steklenih urn v različnih barvah in velikosti, mozaikov, starih novcev, delov starih kršćanskih grobov in sarkofagov, nadgrobnih plošč, nakita, loncev, orodja, vaz in drugih drobnarij. O glavi nekoga kipa, ki predstavlja rimskega vojskovodjo, trdijo, da ima prav tako tudi britanski muzej. Predmeti v tem muzeju izvirajo v glavnem iz rimske dobe kot ostanki starega rimljanskega mesta Narone, ki je bilo z rimsko cesto v zvezi s Salono.

× Prepovedano je jahati osla v nedeljo v Združenih državah Severne Amerike. Ta zakon je stopil v veljavo pred sto leti in ga doslej še niso razveljavili. Zadnje dni pa se je ameriška vlada odločila, da napravi revizijo tega čudnega zakona, ki je le po golem naključju ostal tako dolgo v veljavi. Komisija, ki se ukvarja s proučevanjem takšnih zastarelih zakonov, doslej še ni mogla pojasniti, kako je prišlo do tega zakona in zakaj je bilo v nedeljo zabranjeno jahanje na oslu.

× Reden letalski promet čez Atlantik nameravata uvesti dve ameriški letalski družbi, in sicer »Panamerican Airways«

in »American Export Airlines«. Družbi sta podpisali pogodbo z državami, s katerimi nameravata vzpostaviti zvezo, da bi na ta način izločili konkurenco. S Francijo in Nemčijo bosta vzdrževali promet obe družbi. Ozemlje, ki je določeno družbi »Panamerican«, obsega Bermudsko otočje in Severno Evropo, predvsem Skandinavijo, »American Export« pa bo vzdrževala zvezo z državami krog Sredozemlja in z Zahadno Azijo do Perzijskega zaliva.

× Silko Rembrandtovega sina Tita, ki jo je delal mojster sam, so zdaj našli v Bretoniji. Te slike slavnih slikar ni hotel nikomur prodati in se vse do svoje smrti ni ločil od nje. Drugi dan po njegovi smrti je slika izginila. To se je zgodilo l. 1669, zdaj pa so jo našli v neki stari bretonski družini. Identičnost slike je brezdvomna. Odkupil jo je amsterdamski muzej.

× Človek brez rojstnega dneva. Rojstnega dneva nima neki Charly Short na Angleškem, v čigar krstni list so napisali kot dan njegovega rojstva 31. september 1880. Ker v angleških krstnih listih ni dovoljeno nikakršno popravlanje, in ker september nima 31 dni, ni mogel ta gospod še nikoli slaviti svojega rojstnega dneva in ga tudi ne bo.

Tvrdka Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah, javlja tužno vest, da je po kratki bolezni preminil njen dolgoletni, zaslužni knjigovodja
Franc Skerbiniek
Pogreb dragega pokojnika se vrši v petek, 28. oktobra, ob pol 4. uri iz hiše žalosti na ruško pokopališče. Uglednega sotrudnika bo ohranila tvrdka v trajnem spominu.
Ruše, 26. oktobra 1938.